

یک چارچوب بھینه و شفاف برای تحلیل خودکار بدافزار

سعید پارسا^{*}، امیر گوران اوریمی^{*}

۱- دانشیار، ۲- کارشناسی ارشد، دانشگاه علم و صنعت ایران

(دریافت: ۹۴/۰۲/۲۶، پذیرش: ۹۴/۰۲/۲۶)

چکیده

بدافزار مهم‌ترین عامل تهدیدات امنیتی در فضای مجازی است. میزان این بدافزارها به حدی است که برخی آمارها نشان می‌دهد روزانه بیش از ۳۱۵۰۰۰ بدافزار جدید منتشر می‌شود. مطمئناً تحلیل دستی این حجم از بدافزار غیرممکن است. به همین دلیل باید از نرم‌افزارهایی استفاده شود که توان تحلیل فایل‌های مشکوک را داشته و بتوانند رفتار داخلی آن را به طور کاملاً خودکار تعیین نمایند. تاکنون چندین ابزار همانند آنوبیس و جعبه‌شن کوکو در این زمینه ارائه شده‌اند. مهم‌ترین مشکل این ابزارها عدم شفافیت است. امروزه بدافزارهایی منتشر شده‌اند که از این مشکل موجود در ابزارهای کنونی سوءاستفاده کرده و به صورت چندشخصیتی عمل می‌کنند. برای حل این مشکل راهکار مجازی‌سازی به کمک سخت‌افزار ارائه شده است، اما این راه حل نیز دارای مشکل عدم بھینگی است. در این مقاله چارچوب تحلیل خودکار بدافزاری ارائه خواهد شد که شفاف و بھینه باشد. بنابراین علاوه‌بر این که در برای بدافزارهای چندشخصیتی مقاوم است، توان تحلیل این میزان بدافزار منتشرشده در روز را بدون نیاز به اضافه کردن منابع ساخت‌افزاری جدید دارد. این چارچوب از تحلیل پویا به همراه فناوری مجازی‌سازی به کمک سخت‌افزار استفاده می‌کند. در تحلیل پویا از روش‌هایی همانند جعبه‌شن و دنبال‌کردن فراخوانی‌های سیستمی استفاده شده است. تحلیل‌های مبتنی بر مجازی‌سازی به کمک سخت‌افزار نیز برای ایجاد شفافیت مورد استفاده قرار گرفته است.

کلیدواژه‌ها: محیط تحلیل، مجازی‌سازی به کمک سخت‌افزار، شفافیت، تحلیل پویا، بدافزار.

An Optimal and Transparent Framework for Automatic Analysis of Malware

Saeed Parsa*, A. Gooran Oorimi

Iranian University of Science and Technology

(Received: 16/01/2015, Accepted: 22/04/2015)

Abstract

Malware is the most important security threat in cyberspace. Some statistics show that over 315,000 malware are released, every day. Certainly, it is not possible to analyze all of these malware, manually. That's why the security vendors are obliged to use software capable of analyzing suspicious executable files. These software determine behavior of suspicious files automatically. Several tools such as Anubis and Cuckoo are produced in this area. The problem of these tools is lack of transparency. Some malware use this sort of weaknesses to recon analysis environments. To resolve this problem some solutions using hardware-assisted virtualization is presented. However, these solutions impose a great run time overhead on the program execution. In this paper an automated malware analysis framework is presented that is both transparent and optimal. This framework in addition to being resistant to malware with split personality features, may also be used to analyze the large amount of malware released every day without adding extra hardware resources. This framework uses dynamic analysis approaches with hardware assisted virtualization technology to analyze suspicious code. The dynamic analysis approaches used in this framework include sandboxing and system calls sequence analysis. Analysis based on hardware-assisted virtualization technology is applied to provide transparent analysis environment.

Keywords: Analysis Environment, Hardware-Assisted Virtualization, Transparency, Dynamic Analysis, Malware.

* Corresponding author Email: pars@iust.ac.ir

Advanced Defence Sci. & Tech., 2016, 6, 71-80.

تحلیل را از مؤلفه "Xen" تغییریافته دارد. خدمتگزار از نسخه ۶۴ بیتی سیستم عامل Debian به عنوان سیستم عامل میزبان و از نسخه ۳۲ بیتی و ۶۴ بیتی ویندوز XP به عنوان سیستم عامل میهمان استفاده می‌کند.

۴. جزئیات پیاده‌سازی چارچوب پیشنهادی

در این بخش ابتدا جزئیات پیاده‌سازی هر کدام از مؤلفه‌های چارچوب پیشنهادی ارائه شده و سپس صحت عملکرد این چارچوب با استفاده از روش‌های ریاضی به اثبات خواهد رسید.

۴-۱. مؤلفه رابط کاربری سامانه تحلیل بدافزار

این مؤلفه توسط مشتری مورد استفاده قرار می‌گیرد. تصویری از این رابط کاربری در شکل (۲) نشان داده است.

همان‌طور که مشاهده می‌شود مشتری می‌تواند با وارد کردن آدرس خدمتگزار به آن متصل شده و سپس فایل مشکوک خود را در فیلد "فایل ورودی" انتخاب نماید. همچنین می‌تواند با انتخاب گزینه "فیلتر خروجی" برخی از توابع بومی را از خروجی تحلیل حذف نماید. خروجی این چارچوب به صورت XML می‌باشد. این خروجی حاوی لیست فراخوانی‌های انجام‌شده توسط پردازش تحت تحلیل به همراه آرگومان‌های هر فراخوانی و مقدار خروجی می‌باشد.

پیاده‌سازی این مؤلفه با استفاده از زبان C# و به کمک کتابخانه Telerik صورت گرفته است. اصولاً در سمت مشتری هیچ‌گونه پردازشی صورت نمی‌گیرد. تنها وظیفه این مؤلفه، ارتباط با مؤلفه "رابط شبکه" برای ارسال و دریافت داده می‌باشد. این ارتباط از طریق یک درگاه^۳ انتخابی (که پیش‌فرض آن ۲۱۷۰۱ است) و یک پروتکل اختصاصی صورت گرفته است. جزئیات این پروتکل اختصاصی در بخش بعد ارائه خواهد شد.

شکل ۲. رابط کاربری سامانه تحلیل بدافزار

مشکل مشترک تمامی ابزارهای معرفی شده در این بخش، عدم بهینگی می‌باشد. با این که می‌توان با استفاده از فناوری مجازی‌سازی به کمک سخت‌افزار محیط تحلیل شفاف ایجاد نمود، اما این کار باعث کاهش شدید سرعت تحلیل بدافزار خواهد شد.

۳. چارچوب پیشنهادی

مؤلفه‌های اصلی این چارچوب در شکل (۱) نشان داده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود این چارچوب به صورت یک سامانه مشتری^۱ / خدمتگزار^۲ طراحی شده است. مشتری از نرم‌افزاری با نام "رابط کاربری سامانه تحلیل بدافزار" استفاده کرده و فایل مشکوک را از طریق پروتکل‌های شبکه به خدمتگزار ارسال می‌نماید. در سمت خدمتگزار مؤلفه‌ای با نام "رابط شبکه" وجود دارد، که وظیفه دریافت و ارسال داده به مشتری را بر عهده دارد.

شکل ۱. نمایی سطح بالا از چارچوب ارائه شده در مقاله خدمتگزار بدافزار دریافت شده از مشتری را در نسخه تغییریافته‌ای از ماشین مجازی Xen اجرا می‌کند و اقدام به شنود توابع بومی فراخوانی‌شده توسط پردازش تحت تحلیل می‌نماید. شنود توابع بومی در دو سطح انجام می‌شود. یکی در سطح داخلی و با استفاده از روش تغییر آدرس توابع در جدول SSDT صورت گرفته و دیگری در سطح خارج از ماشین مجازی و به کمک فناوری مجازی‌سازی و سخت‌افزار موجود در Xen انجام می‌شود.

در Xen هر ماشین مجازی با یک شماره شناسایی می‌گردد. به این شماره شناسایی، "شماره دامنه" گفته می‌شود. نظره‌گر ماشین مجازی نیز خودش دارای شماره دامنه صفر است و همیشه با دسترسی بالا یا 0 ring اجرا می‌گردد. مؤلفه "کنترل کننده Xen"، وظیفه مدیریت ماشین مجازی و همچنین دریافت لیست توابع بومی فراخوانی‌شده توسط پردازش تحت

¹ Client

² Server

صفحاتی قرار می‌گیرند که اصلًا وجود خارجی ندارند. (ما از آدرس 0xEEEE09D استفاده کرده‌ایم). لذا هر بار که یک فراخوانی سیستمی رخ می‌دهد، یک خروج از ماشین مجازی به خاطر خطای صفحه ایجاد می‌شود، و از آن به بعد می‌توان اطلاعات فراخوانی سیستمی مورد نظر را به دست آورد. برای این کار تابع زیر به Xen اضافه شده است:

```
/* tanzime meghdare SYSENTER_CS va
SYSENTER_EIP */
inline static void vmx_set_sysenter_msrs(struct domain *d)
{
    u64 new_cs = 0;
    u64 new_eip= 0xEEEE09D;

    vmx_write_sysenter_msr(GUEST_SYSENTER_CS, new_cs);
    vmx_write_sysenter_msr(GUEST_SYSENTER_EIP, new_eip);

}

تابع زیر نوشته شده است:
void vmx_write_sysenter_msr(unsigned long msr,
unsigned long value)
{
    if(value != 0)
    {
        __vmwrite(msr, value);
    }
}

همان طور که مشاهده می‌شود برای پیاده‌سازی این تابع از تابع داخلی Xen به نام __vmwrite است.
```

حال کمک IA32_SYSENTER_EIP و IA32_SYSENTER_CS تغییر داده شده‌اند، چگونه می‌توان خطای صفحه صورت گرفته ناشی از این کار را مدیریت کرد؟ برای این کار باید تابع sh_page_fault تغییر کند. این تابع در هنگام ایجاد خطای صفحه در ماشین مجازی فراخوانی می‌شود. در درون این تابع کدهایی اضافه شده است که با استفاده از آن ابتدا بررسی می‌شود که آیا خطای صفحه رخداده مربوط به فراخوانی سیستمی هست یا خیر. در صورتی که مربوط به یک فراخوانی سیستمی باشد، ابتدا تابع analysis_handle_syscall را فراخوانی کرده، تا کارهای لازم برای نمایش خروجی انجام شود و تابع __vmwrite برای نوشتن مقدار اصلی IA32_SYSENTER_CS.IA32_SYSENTER_EIP در ثبات RIP فراخوانی می‌گردد.

۲-۴. مؤلفه رابط شبکه

همان طور که در شکل (۱) مشاهده می‌شود، مؤلفه رابط شبکه، تنها مؤلفه‌ای است که به طور مستقیم با مشتری در ارتباط است. وظیفه این مؤلفه دریافت فایل مشکوک جهت تحلیل از مشتری و همچنین ارسال خروجی تحلیل به مشتری می‌باشد. برای این کار از یک پورت دلخواه شبکه استفاده می‌شود. برای ارسال داده نیز از یک پروتکل اختصاصی استفاده شده است و از پروتکل‌های مشهور انتقال فایل همانند SMB یا استفاده نشده است. برای پیاده‌سازی این مؤلفه از توابع استاندارد شبکه استفاده شده است. هر بسته‌ای که از رابط شبکه به سمت مشتری ارسال می‌گردد، به صورت زیر است:

```
<PacketType><PacketSize>:<PacketContents>
نوع بسته را نشان می‌دهد که برای نمونه
می‌تواند برابر LOG باشد. <PacketSize> طول بسته و
<PacketContents> محتوای بسته را نشان می‌دهد.
به عنوان مثال اگر رابط شبکه بخواهد متنی با پیغام
xend به مشتری ارسال نماید، باید بسته‌ای با
محتوای زیر به درگاه مدنظر بفرستد.
LOG20:xend service stopped
```

۳-۴. مؤلفه کنترل کننده Xen

این مؤلفه دو وظیفه عمده دارد. وظیفه اول آن مدیریت ماشین مجازی است. یعنی زمانی که درخواست تحلیل یک فایل از سمت مشتری ارسال گردد، این مؤلفه اقدام به راهاندازی سرویس‌های Xen نموده، سپس یک ماشین مجازی ساخته و فایل دریافتی را در درون آن اجرا می‌نماید. بعد از اتمام زمان تحلیل، اقدام به از کار انداختن سرویس Xen نموده و همچنین نسخه پشتیبانی از دیسک سخت مجازی را بازگردانی می‌کند. در واقع تمامی تغییرات انجام گرفته بر روی ماشین مجازی را به حالت اولیه بر می‌گرداند.

۴-۴. مؤلفه Xen تغییریافته

در این چارچوب، از ابزار Xen برای مجازی‌سازی به کمک سخت‌افزار استفاده می‌شود. با توجه به این که ابزار Xen متن باز است، لذا می‌توان یک نسخه شخصی‌سازی شده از آن ایجاد کرد. در این چارچوب، تغییراتی در Xen ایجاد شده است که با استفاده از آن می‌توان اقدام به شنود فراخوانی‌های صورت گرفته در درون ماشین مجازی Xen نمود.

این تغییرات شامل تغییر مقدار ثبات‌های IA32_SYSENTER_CS.IA32_SYSENTER_EIP و همچنین آدرس وقفه 0x2E در جدول وقفه می‌باشد. این مقادیر برابر

- و ۲ گیگابایت دیگر آن مربوط به سطح هسته است [۱۴]. پردازش‌ها به طور مستقیم نمی‌توانند داده‌های ۲ گیگابایت سطح هسته را بخوانند، مگر با دو روش زیر:
- خودشان یک درایور در سیستم بارگذاری کرده و آن درایور حافظه سطح هسته را بخواند.
 - از روش‌های نسخه‌برداری استفاده نمایند. یعنی از کل حافظه نسخه‌برداری کرده و محل جدول SSDT را با استفاده از برخی نشانه‌ها کشف کرده، سپس اقدام به خواندن محتوای SSDT نمایند. اصولاً دو روش برای نسخه‌برداری از حافظه اصلی در سطح کاربر وجود دارد، یکی خواندن مستقیم حافظه اصلی با استفاده از آدرس شی CreateFile\device\physicalmemory می‌باشد و دیگری استفاده از تابع NtSystemDebugControl برای نسخه‌برداری از حافظه اصلی است [۱۵].

با توجه به این‌که محتوای ساختمان داده SSDT به‌طور کامل در فایل ntoskrnl.exe قرار دارد، در نتیجه پردازش سطح کاربر تنها با استفاده از دو روش بالا توان شناسایی تغییرات صورت‌گرفته بر روی SSDT را دارد. بنابراین مؤلفه "ناظره‌گر داخلی" به‌محض این‌که یکی از دو رفتار بالا را مشاهده می‌نماید، اقدام به انتقال عملیات شنود به لایه پایین‌تر می‌کند. در لایه پایین‌تر از روش مجازی‌سازی به‌کمک سختافزار استفاده خواهد شد، که روشی شفاف برای تحلیل بدافزار است.

ذکر این نکته مهم است که برای تغییر جدول SSDT از یک درایور استفاده شده است. بنابراین یکی از راههای شناسایی این چارچوب می‌تواند شناسایی درایور نصب شده بر روی سیستم باشد. برای جلوگیری از شناسایی چارچوب با استفاده از این روش به‌صورت زیر عمل می‌شود:

۱. ابتدا درایوری در سیستم نصب شده و بارگذاری می‌گردد.
۲. این درایور آدرس توابع سیستمی موجود در جدول SSDT را تغییر می‌دهد.
۳. درایور از سیستم حذف شده و کلیه آثار آن درایور همانند کلیدهای رجیستری و فایل آن از سیستم به‌گونه‌ای غیرقابل بازگشت حذف می‌شود.
۴. فایل مشکوک در سیستم اجرا می‌گردد.

به‌عبارتی در زمانی که فایل مشکوک در سیستم اجرا می‌شود، هیچ اثری از درایور تغییردهنده جدول SSDT در سیستم وجود

تحلیل را شناسایی نماید. اگر شرط سوم برقرار نباشد، یعنی دنباله دستوراتی وجود دارد که باعث انتقال عملیات شنود به لایه پایین‌تر می‌شود، اما توسط لایه L_A قابل شناسایی نیست. اگر قابل شناسایی نباشد، در نتیجه نمی‌توان آن را به لایه پایین‌تر انتقال داد، که این با فرض برهان در تناقض است. برای اثبات کافی بودن این سه شرط داریم:

$$I_A \cup I_{AU} \subseteq T_{AB} \rightarrow \forall x \in (I_A \cup I_{AU}), D_A(x) = 1$$

و این یعنی هر دنباله دستوری که برای لایه L_A مشکل ایجاد می‌کند، قبل از فرآخوانی کامل توسط این لایه قابل شناسایی است. در نتیجه عملیات به لایه پایین‌تر منتقل می‌شود، و با توجه به این که در لایه پایین‌تر داریم $I_B = \emptyset$ ، لذا سامانه شفاف است. قضیه بالا را می‌توان به n لایه نیز تعمیم داد.

حال باید مؤلفه "ناظره‌گر داخلی" به‌گونه‌ای طراحی شود که دو شرط موجود در معادله (۵) را داشته باشد. در بخش بعدی طریقه پیاده‌سازی این مؤلفه ارائه خواهد شد.

۴- طریقه پیاده‌سازی مؤلفه ناظره‌گر داخلی

مؤلفه ناظره‌گر داخلی در سطح هسته عمل کرده و از روش "تغییر آدرس توابع در جدول SSDT" استفاده می‌کند. دلیل انتخاب این روش در بخش بعدی ارائه می‌گردد. ساختمان داده جدول SSDT در زیر ارائه شده است:

```
struct SysServiceTable{
    void **ServiceTableArray;
    unsigned long CounterTableIndex;
    unsigned long ServiceLimitNumber;
    void** APIArguments;
};
```

فیلد ServiceTableArray به یک آرایه حاوی آدرس تمام توابع سیستمی سرویس‌دهنده در جدول SSDT اشاره می‌کند. بنابراین نامین عنصر آرایه ServiceTableArray حاوی آدرس تابع سیستمی شماره ۰ است [۱۳]. در نتیجه برای تغییر آدرس توابع سیستمی کافیست مقدار اندیس‌های این آرایه تغییر داده شود.

این ساختمان داده در هسته سیستم عامل ویندوز که فایل ntoskrnl.exe است، قرار دارد. همان‌طور که می‌دانید در سیستم عامل‌های ۳۲ بیتی هر پردازش به ۴ گیگابایت حافظه اصلی دسترسی دارد، که دو گیگابایت آن مربوط به سطح کاربر

- for Malware Analysis”; in 15th IEEE Pacific Rim International Symposium on Dependable Computing, Shanghai, 2009.
- [10] Pföh, J.; Schneider, C.; Eckert, C. “Nitro: Hardware-Based System Call Tracing for Virtual Machines”; in 6th International Workshop on Advances in Information and Computer Security, Tokyo, 2011.
- [11] Yan, L.-K.; Jayachandra, M.; Zhang, M.; Yin, H. “V2E: Combining Hardware Virtualization and Software Emulation for Transparent and Extensible Malware Analysis”; in VEE’12 Proceedings of the 8th ACM SIGPLAN/SIGOPS Conference on Virtual Execution Environments. 2012.
- [12] Schreiber, S. “Undocumented Windows 2000 secrets a programmers cookbook”; Addison-Wesley. 2001.
- [13] Russinovich, M.; Solomon, D.; Ionescu, A. “Windows Internals”; Part 1, Microsoft Press, 2012.
- [14] Zhang, J.; Liu, S.; Peng, J.; Guan, A. “Techniques of user-mode detecting System Service Descriptor Table”; in Proceedings of the 13th International Conference on Computer Supported Cooperative Work in Design. 2009.
- [15] Pék, G.; Bencsáth, B.; Buttyán, L. “nEther: In-guest Detection of Out-of-the-guest Malware Analyzers”; in Proceedings of the Fourth European Workshop on System Security. 2011.
- [16] Funk, C.; Garnaeva, M. “Kaspersky Security Bulletin 2013. Overall Statistics for 2013”; Kaspersky Lab, 10 December 2013. <http://securelist.com/analysis/kaspersky-security-bulletin/58265/kaspersky-security-bulletin-2013-overall-statistics-for-2013/> [Accessed 2014 December 01].

مجازی سازی به کمک سخت افزار استفاده می کند. این فناوری با این که شفاف است، اما بسیار کند عمل می کند. برای این که این مشکل حل شود از یک لایه داخلی مبتنی بر روش قلاب آندازی به جدول SSDT استفاده می شود. این لایه با این که شفاف نیست، اما طوری طراحی شده است که قبل از این که توسط بدافزار کشف شود، کلیه نشانه هایش را از سیستم حذف کرده و عملیات تحلیل را به لایه پایین تر واگذار می کند.

با آزمون های صورت گرفته مشخص شد که این سامانه با این که بر عکس سامانه های قبلی مشکل عدم بهینگی ندارد، همچنان شفاف نیز می باشد. بنابراین تنها چارچوبی است که توان تحلیل این حجم از بدافزار را با استفاده از فناوری مجازی سازی به کمک سخت افزار دارد.

به عنوان کارهای آتی می توان محیط مشابهی برای سیستم عامل های تلفن همراه مخصوصاً Android ارائه داد. همچنین می توان به چارچوب ارائه شده امکان بررسی قانونی^۱ اضافه کرد. به این ترتیب روت کیت های سطح هسته با بررسی تغییرات صورت گرفته بر نقاط حساس هسته سیستم عامل قابل شناسایی خواهد بود.

۸. مراجع

- [1] Presti, K. “McAfee Sees Biggest Malware Increase In Four Years”; 4 September 2010. [Online]. Available: <http://www.crn.com/news/security/240006717/mcafeesees-biggest-malware-increase-in-four-years.htm?itc=refresh>.
- [2] “Number of the Year: Kaspersky Lab is Detecting 315,000 New Malicious Files Every Day”; 10 December 2013. [Online]. Available: <http://www.kaspersky.com/about/news/virus/2013/number-of-the-year>.
- [3] Egele, M.; Scholte, T.; Kirda, E.; Kruegel, C. “A Survey on Automated Dynamic Malware”; ACM Computing Surveys, 2012, 44(2), 1-42.
- [4] Deng, Z.; Xu, D.; Zhang, X.; Jiang, X. “IntroLib: Efficient and Transparent Library Call Introspection for Malware Forensics”; in The Proceedings of the Twelfth Annual DFRWS Conference, 2012.
- [5] Balzarotti, D.; Cova, M.; Karlberger, C.; Kruegel, C.; Kirda, E.; Vigna, G. “Efficient Detection of Split Personalities in Malware”; in The 17th Annual Network & Distributed System Security Conference, San Diego, 2010.
- [6] Fattori, A.; Paleari, R.; Martignoni, L.; Monga, M. “Dynamic and Transparent Analysis of Commodity”; in 25th IEEE/ACM International Conference on Automated, Antwerp, 2010.
- [7] “Live and Trustworthy Forensic Analysis of Commodity Production Systems,” in 13th International Symposium on Recent Advances in Intrusion Detection, Ottawa, 2010.
- [8] Dinaburg, A.; Royal, P.; Sharif, M.; Lee, W. “Ether: Malware Analysis via Hardware Virtualization Extensions”; in 15th ACM Conference on Computer and Communications Security, 2008.
- [9] Dai, S.-Y.; Fyodor, Y.; Wu, J.-S.; Lin, C.-H.; Huang, Y.; Kuo, S.-Y. “Holography: A Hardware Virtualization Tool

¹ Forensics